

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi
pirha.fi

Lausunto
25.09.2026

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan lausunto Pirkanmaan hyvinvointialueen mielenterveyspalveluiden kehittämissuunnitelmasta 2026-2028

Valiokunta kiittää mahdollisuudesta lausua mielenterveyspalveluiden kehittämissuunnitelmasta 2026-2028.

Valiokunta pitää myönteisenä mielenterveyspalvelujen kehittämissuunnitelman asiakaslähtöistä lähestymistapaa. Kehittämissuunnitelman tavoitteeksi on asetettu: *Pirkanmaalaisen sairastuessa mielenterveyden häiriöön häntä hoidetaan hyvin ja yhdenvertaisesti, kotikunnasta riippumatta*. Tällaista tavoitteenasettelua on hyvä kannattaa, siitä ei tule läpi järjestelmälähtöinen tarkastelu.

Valiokunta katsoo, että tärkein väline tähän tavoitteeseen on hoidon ja ihmissuhteiden jatkuvuus ja niiden parantaminen. Soteasemilla on tärkeitä vahvistaa yleisesti omalääkäri/omahoitajamallin peittävyttä.

Valiokunta pitää tärkeänä lupausta samankaltaisista palveluista koko maakunnan alueella. Valiokunta kantaa huolta siitä, että mielenterveyspalvelut ovat sisällöltään ja saatavuudeltaan yhdenvertaisia koko Pirkanmaalla, myös reuna-alueilla. Valiokunta korostaa, että mielenterveyspalvelujen yhdenvertainen saatavuus tulee turvata koko Pirkanmaan alueella myös keskittämiskäytäntöjä toteutettaessa. Palvelujen kehittämisessä tulee huomioida myös paikallisen osaamisen ja moniammatillisten toimintamallien merkitys. Keskittymisellä on vaikutusta myös huoltovarmuuteen ja varautumiseen. Tämä on syytä huomioida toimeenpanossa.

Valiokunta pitää tärkeänä ratkoa psykiatrien saatavuuteen liittyviä haasteita pitkäjänteisesti ja korjata pitkään jatkunut koulutusvaje Pirkanmaalla. Valiokunta piti myönteisenä sitä, että psykiatreja on saatu rekrytoitua aiempaa enemmän, mutta pohti lääkäripulan taustasyitä sekä keinoja tilanteen parantamiseksi. Lisäksi esiin nousi tarve käydä koulutustarpeista vuoropuhelua yliopiston kanssa, jotta koulutus vastaisi nykyisiä yhteiskunnallisia tarpeita.

Valiokunta tuntee huolta palvelujen keskittämisestä, vaikka ymmärtääkin suunniteltujen ratkaisujen perustelut, jotka on avattu selkeästi. Erityisesti Sastamalan, Valkeakosken ja Nokian tilanteisiin liittyen on tuotu esiin huolia palvelujen saavutettavuudesta, asiakaskokemuksista sekä varautumisen näkökulmasta.

Valiokunta kiinnittää huomiota mielenterveyspalveluihin pääsyn seurantaan ja tiedon läpinäkyvyyteen. Valiokunta viittaa aiemmin tehtyyn työhön nuorten hoitoon pääsyn parantamiseksi ja toteaa, että jatkossa olisi hyödyllistä raportoida myös psykiatrian hoitoon pääsyn toteutumisesta. Lisäksi kysymyksiä herättivät jonojen lyhenemisen mittaaminen ja kehityksen arviointitavat. Valiokunta kysyy, kuinka jonojen lyhentymistä mitataan.

Valiokunta toteaa, että sairaalapalvelujen sekä lasten ja nuorten psykiatristen palveluiden nivelkohtiin tulee kiinnittää yhteistyössä paljon huomiota. Kenenkään nuoren ei saa pudota järjestelmien väliin kuten aiemmin on kerrottu tapahtuneen.

Valiokunta korostaa perustason palvelujen merkitystä. Erityisesti Miepä-tiimien osaamista pidetään tärkeänä. Lisäksi valiokunta korostaa tarvetta tuoda näkyväksi myös paikallistasolla tehtävää mielenterveystyötä erikoissairaanhoidon näkökulman rinnalla. Pirkanmaan hyvinvointialueella on valiokunnan tietojen mukaan aiemmin oltu kiinnostuneita Terapiat etulinjaan -mallin mukaisesta 4-portaisesta mallista. Valiokunta kysyy, onko malli jollakin tavalla mukana perustason Miepä-tiimien ja sairaalapalveluiden psykiatrisessa hoidossa.

Lisäksi keskustelussa viitattiin aiemmalla valtuustokaudella laadittuihin mielenterveyspalveluja koskeviin valiokuntamietintöihin. Esiin nostettiin myös ammatinharjoittajamallin eteneminen ja sen mahdollisuudet tukea mielenterveyspalvelujen saatavuutta.

Valiokunta kannattaa vaikuttamistoimintaa ja ratkaisuja, jotka vähentäisivät psykiatrien työtä erilaisten lausuntojen kirjoittamisessa.

Kangasalla, Lempäälässä ja Tampereella 28.9.2026

Ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden valiokunnan puolesta

Mauri Jussila, puheenjohtaja

Markku Virkamäki, 1. varapuheenjohtaja

Anita Huhtala, 2. varapuheenjohtaja